

WALVISKADAVER IN DE NATUUR LATEN

Datum: 6 september 2018

WAT KAN WEL EN NIET VOLGENS REGELINGEN LNV EN RWS.

Regeling ministerie van LNV

Regelgeving omtrent het aanspoelen van kadavers van walvisachtigen is er een die in tweeën is gedeeld qua verantwoordelijkheid. Zorg en verantwoordelijkheid omtrent de op lager wal geraakte walvisachtigen die wellicht ook stranden en welke nog in leven zijn, daar is de verantwoordelijke instantie het Ministerie van LNV voor. Dit volgens het draaiboek "Leidraad stranding levende grote walvissen" van december 2017.

Deze leidraad is van kracht zolang het LEVENDE dieren betreft. De stranding van een levende Bultrug bij Texel in de winter van 2012 leidde tot de nodige commotie. Dit is mede aanleiding geweest om ook voor levende walvissen een protocol op te stellen wie bevoegd is, hoe te handel en wat te doen. Tot dat moment was alleen het protocol van RWS

In dit kader is de vraag na te gaan hoe te handelen om dode walvissen deel uit te laten maken van het natuurlijk systeem. Daarbij is dit handelingskader van LNV niet van kracht. Het gaat erom juist in te kunnen breken rond de wettelijke regelingen hoe te handelen bij een DOOD exemplaar die aanspoelt of langs de kust sterft. Pas dan is het interessant het dier voor dit experiment te kunnen inzetten.

Regeling RWS

Bij een dode walvisachtige is het tweede draaiboek in deze leidend, namelijk de "Samenwerkingsregeling Bestrijding Kustverontreiniging RWS-diensten" (SBKR). In dit draaiboek staat vermeld dat dode dieren zo snel mogelijk moeten worden verwerkt, omdat deze een hoog cadmium-gehalte bezitten in organen en skelet. Dit is de reden waarom de dieren als chemisch afval moeten worden behandeld.

In de SBKR wordt heel duidelijk aangegeven dat een éénmaal aangespoeld dier reddeloos verloren is en het dier terugbrengen in zee als vergeefse moeite moet worden beschouwd. Daarnaast gaat het SBKR in op de risico's die zich voordoen bij een stranding, zoals risico op explosiegevaar van kadavers en de chemische verontreiniging van het kadaver met een hoog cadmium-gehalte wat vernietiging noodzakelijk maakt.

Gebruikelijk is om het kadaver zo goed mogelijk af te schermen van mensen in verband met mogelijke ontploffingsgevaar voor het publiek. Afzetting van de gestrande walvis door de betreffende gemeente in overleg met de Regionale Dienst van RWS dient dan ook plaats te vinden, zodat het publiek er niet bij kan komen. Vervolgens is het gebruikelijk dat Naturalis uit Leiden de coördinatie van de ontleding van het kadaver voor zijn rekening neemt. Er zijn afspraken met het destructiebedrijf in Son en Breugel voor de verwerking van deze kadavers.

Verschil tussen de twee draaiboeken

Er zit enig verschil in de benadering vanuit de twee draaiboeken. Het LNV-draaiboek gaat uit van een reddingsactie indien mogelijk en RWS gaat eigenlijk uit van het feit dat een eenmaal gestrande walvis reddeloos verloren is en de dood tegemoet gaat.

RWS bepalende instantie

We is het zo dat indien we in dit geval gebruik willen maken van een uitzonderingspositie ons bij RWS moeten melden om een uitzondering op de regelgeving in het draaiboek te krijgen. Het lijkt aan te bevelen dit aan te kaarten bij RWS en een optie uit te werken om hier een uitzondering voor te maken. Ook dit moet bij RWS formeel geregeld worden. Er zal beschreven moeten zijn dat indien er

een (grote) dode walvis aanland of aan land doodgaat, deze zo mogelijk verplaatst wordt naar een gunstige locatie.

De verantwoordelijke partijen bij RWS moeten hiervan op de hoogte worden gebracht en dit moet op een juiste wijze worden ingestoken. Voorgesteld wordt dit vooraf te bespreken met verantwoordelijke personen op de werkvloer bij RWS, waarna in te brengen bij het OBW, waar bepaald kan worden hoe met een dergelijk pilot kan worden omgegaan.

Naar welke locatie?

Daarnaast zal ook door LNV en ander betrokken partijen nagegaan moeten worden hoe en wanneer een dergelijk kadaver van de strandingsplaats naar de meest gunstige plaats kan worden gebracht. Voorstel is een locatie te kiezen welke de meest optimale plaats biedt voor een natuurlijke afbraak van het kadaver. Een mogelijke optie is dit ergens nabij het Waddeneiland Griend te doen, maar andere opties zijn uiteraard ook mogelijk. Nagegaan zal dan moeten worden met de beheerder van de Griend of een ander locatie of deze ook in kan stemmen met plaatsing op die locatie.

Overige betrokken en publieke belangstelling

Ook moeten er voor onderzoek en publiciteit de juiste maatregelen worden genomen. Natuurlijk zullen er mensen zijn die graag willen zien hoe een dergelijke kadaver door de natuur wordt ontleed. Voorkomen moet echter worden dat mensen naar de plek toe gaan om dit in ogenschouw te nemen. Er moeten daarom zorg voor zijn dat deze afbraak van een groot kadaver in beeld wordt gebracht en via bepaalde webcams is te volgen.

Daarnaast is een dergelijk project een uitgelezen gelegenheid voor onderzoek hoe dergelijke afbraak plaatsvindt. Er moeten dan ook heldere afspraken gemaakt worden met onderzoekinstanties zoals Naturalis in Leiden die dit wellicht voor hun rekening willen nemen.

Conclusie

De bepalende instantie in deze is RWS omdat het in dit geval het laten liggen van een dode Walvisachtige betreft, waar het draaiboek SBKR leidend bij is. Voordat dit in gang gezet wordt moet nagegaan worden of RWS in bepaalde gevallen genegen is af te zien van de bepalingen in dit draaiboek en ruimte wil bieden aan een experimentele pilot. Dit zal met betrokken partijen moeten worden nagegaan en uitgewerkt op een wijze waar alle partijen achter kunnen staan. Op deze wijze kan een uitzondering worden gecreëerd en gelijktijdig een heel mooi experiment.

Bart Muntjewerf, PRW